

Reagans tilhængere holder kampgejsten oppe med dans og sang — men mange er klar over, at befolkningen er meget lidt interesseret

Det døde løb mod et valg

Aldrig har interessen for et præsident-valg været mindre, konstaterer Dan Turèll i denne rapport fra USA

CALIFORNIEN (Politiken) — Ikke alene er præsidentvalget i USA 1980 ifølge alle tilgængelige statistikker og al sund fornuft det mest døde løb, der endnu har eksisteret — det er tillige det valg, der har interesseret færrest amerikanere. Ikke alene på et rent politisk plan, men også og selv som en sportsdisciplin. Der er simpelthen ikke rigtig nogen, der gider vædde om hvem der vinder, og — som en ansat i IBM sagde til mig — 'vi plejer ellers altid at have en masse væddemål igang før et valg'.

Men ikke denne gang. Alle gaber på forhånd, fordi valget ikke er noget valg. Den almindelige mening er at Reagan er en facil fensil, Carter en velmenende vat- eller vandmand, og Anderson — ja, Anderson?

Anderson er the dark horse i det døde løb. Ikke for det han siger, men fordi han stort set ingenting siger. Heller ikke for det han er, for de fleste er enige om hvad han er: en skolelærer, der er ude af stand til at tale, som om han henvendte sig til andre end 14-årige, hvilket ikke er heldigt i internationale forsamlinger.

Anderson

Men for det han kan blive: en historisk dumhed.

Enhver — inclusive Anderson — ved, at Anderson ingen chance har for at blive præsident. Valget står mellem Carter og Reagan, og det er så meget valg som der bliver. Alt hvad Anderson kan gøre er at ødelægge Carters chance ved at hugge tilstrækkelig mange af hans stemmer til fordel for Reagan.

En del menige amerikanere er af den opfattelse, at Andersons kandidatur er et unfair bagholdsangreb, at Anderson — i den bokserterminologi man ofte bruger i forbindelse med en valgkamp — blander sig i en match mellem to andre.

Ikke desto mindre viser Andersons indflydelse sig tydeligt. Hvis Ronald Reagan vinder præsidentvalget vil en tak til Anderson være på sin plads, for det vil være Andersons verdenshistoriske og mytiske idioti, der anbringer Reagan i Det Hvide Hus.

Rygten går, at flere af Andersons nærmeste venner har bedt ham holde sig tilbage. Visse kredse har højlydt skumlet om, at Andersons eneste motiv til at ødelægge Carter uden selv at have chancer måtte være at han fik penge fra enten CIA, John Birch Society eller — Ronald

Reagan. Atter andre har talt om 'et utroligt egotrip'.

Imidlertid står galluptallene mellem Carter og Reagan så nogenlunde fifty-fifty — dvs. henholdsvis 37 pct mod 37 pct og 39 pct mod 39 pct ifølge de to seneste undersøgelser — men selv om løbet er så tæt, mangler altså den ægte spænding.

Bevares, man tager officielle stillinger, som man nu engang gør. Økologerne bakker Carter op, ikke mindst med henvisning til, at Reagan flere gange har udtalt, at der ikke findes noget ressourceproblem, og hvis der gør skal vi nok løse det efterhånden, og i mellemtiden skal vi ikke høre efter de uamerikanske dommedagsprofeter. Pensionisterne er også på Carters side — Reagan har for ofte talt imod udgifterne til støtte for dem.

Til gengæld er der andre og nok så autoritative politiske kræfter med Reagan. Forhenværende præsident Gerald Ford støtter ham — pr. princip — og forhenværende præsident Richard Watergate-Nixon forudsiger ligeledes en sejr for Reagan. Mens Carter på sin side i politiske kredse kun har en meget valen og nølende Ted Kennedy, der først og fremmest er optaget af at finde midler til at dække underskuddet på sin egen valgkampagne.

Og indtil spændingen, så ubetydelig den end er, er udløst, turnerer de tre kandidater raskt og rastløst rundt i samtlige De Forenede Stater med større og mindre held. Deres strategier bliver stadig tydeligere:

Reagan nævner aldrig Anderson, som han 100 pct. ignorerer, men retter ustandselig sit skyts mod Carter.

Anderson angriber både Carter og Reagan ustandselig, og ved flere møder er han blevet afbrudt af symptomatiske tilråb, der opfordrer ham til at sige hvad han selv mener fremfor at angribe andre.

Carter

Carter siger så lidt som muligt, og hans venner og tilhængere håber ivrigt og desperat, han har en — eller helst flere — trumfer i baghånden i sidste øjeblik.

Og imens foregår 'ude i folket' alle de sindsyge ting, der er en del af den amerikanske valgkamp. Et lille udvalg:

Hollywood-skønhedseksperter Daniel Eastman bedømmer præsidentkandidaternes udseende og foreslår Reagan en halsløftning (han har en rynket kalkunhals), Carter en smule øjensminke ('hans øjne er for udtryksløse') og Anderson en højfjeldsol ('han ser ud som om han aldrig kommer udendørs') for at appellere bedre til specielt de kvindelige vælgere.

Ronald Reagans naboer i Pacific Palisades, en Los Angeles-forstad, er begyndt at

Carter siger så lidt som muligt, og hans venner håber, at han har nogle trumfer i ærmet før valget

sælge deres ejendomme. Hvis Reagan bliver valgt frygter de, at deres fredelige forstad vil blive ramt af samme skæbne som Plains, Georgia, lige efter Carters valg: at blive turistattraktion. Plains var en jævn by, hvis købmænd ikke var kede af det. Palisades er en by, hvis indbyggere er villige til — og har råd til — at betale for at være i fred.

En indehaver af en restaurant i St. Louis er begyndt at sælge 'præsidentbrød', tre forskellige typer brød med navn efter hver kandidat, og ifølge hans prognoser vil Carter vinde, da flest køber Carter-brød — med indbagte peanuts.

Otto Hauelsen i San Francisco er specialist i anagrammer — De ved, ord hvor man ombytter bogstaverne til en anden mening — og har offentligt annonceret, at et anagram for Reagan er age ram, tiden er udløbet.

Og en anden lokal borger her i Bay Area — hvor løbet bliver specielt hårdt, fordi Reagan bor her, Anderson er universitetsmand, og Carter relativt frisindets mand — Wayne Bell, har fyret 5.000 dollars af på at leje en enorm annonceplads i form af et gigantisk skilt på Bayshore Freeway med teksten: 'Kan vi ha' en præsident på 73 år?'

Sympatien

Bell er selv 54 år og telefoningeniør. Han argumenterer for sit skilt ved at sige: 'Jeg er tvunget til at holde op når jeg er 70, og som telefoningeniør er jeg ikke nær så presset som en præsident. Jeg synes Reagan ville være en ulykke for USA, og jeg syntes jeg måtte

gøre noget. Der er ingen, der læser læserbreve nutildags.

Men til trods for disse enkelte engagerede Wayne Bell'er er valget på forhånd boykottet af en stor del af befolkningen, fordi ingen stemmer på nogen af kandidaterne af sympati. Dette er et valg, hvor folk stemmer på Reagan, fordi de hader Carter på Carter for at undgå Reagan, eller på Anderson for ikke at stemme på nogen af de to andre. Et helt igennem negativt valg. Et valg der på forhånd er en vittighed. En almindelig indstilling, der ikke er langt fra et skilt, jeg forleden så på en bar i North Beach: 'Vælg Howdy-Dowdy (sådan ca. Fedtmule) til præsident — og lad os få en virkelig tegneseriefigur denne gang!'

Eller sagt på en anden måde: De har selvfølgelig hørt udtrykket 'OK', men ved De hvor det kommer fra? Det kommer fra en forlængst af død amerikansk præsident, hvis navn var Martin van Buren. Han havde øgenavnet Old Kinderhook, der refererede til hans fødeby Kinderhook i staten New York. Forkortelsen for hans øgenavn, OK, blev brugt som hans politiske slogan — og gled derfra ind i amerikansk hverdagsprog.

Men hvem der end vinder dette valg: der vil ikke være nogen, der frit og frivillig siger 'JC', 'RR', eller 'JA'. Hvis man kan dømme efter den almindelige stemning — og hvad skulle man ellers dømme efter? — vil den menige amerikaner, uanset udfaldet, på valgnatten se en kriminalfilm på TV, lukke døren grundigt — og sandsynligvis hænge sørgefloer for vinduet.